

УДК 331.5:338.432

**РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В УМОВАХ
ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ**

Данилюк М. О.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
danmo@ukr.net

Будь-яка криза, включаючи нинішню пандемію коронавірусу, - це перевірка владних структур та суб'єктів господарювання на здатність протидіяти загрозам, організовуватися для вирішення нагальних завдань та робити правильні висновки. Для запобігання подібних криз у майбутньому необхідно відкривати та розвивати нові можливості для зміцнення економіки, запроваджувати більш прогресивні форми співпраці, максимальної зайнятості та взаємодії усіх суб'єктів.

В цьому контексті значна частина лідерів та науковців дійшли висновку про доцільність розробки моделі інклюзивного розвитку (зростання). На сьогодні не існує єдиноприйнятого визначення цієї категорії. Так, Світовий банк визначає «інклюзивне зростання» як швидке зростання, що поширюється на усі сектори економіки за рахунок залучення значної частини трудових ресурсів країни і характеризується рівністю можливостей в доступі до ринку праці та ресурсів. Головний акцент зроблено на продуктивну зайнятість для усіх груп працездатного населення [1]. На думку вітчизняних науковців А. Базиліук та О. Жулин «... інклюзивне зростання економіки є передумовою гуманного розвитку суспільства, тому він є багатофакторним і багаторівневим процесом, бо основою його є економіка максимальної зайнятості і взаємодії усіх суб'єктів» [2, с. 23].

При дослідженні будь-якої інновації важливо встановити насамперед необхідні засоби для її розробки та впровадження, а також ідентифікувати її внесок у процес зростання економіки. Стосовно інклюзивного розвитку, на нашу думку, серед засобів досягнення можна виділити:

- залучення в економічний процес усього працездатного населення;
- забезпечення розвитку людського капіталу;
- раціональне використання усіх видів ресурсів.

Успішне поєднання цих засобів може забезпечити вирішення таких соціально-економічних проблем розвитку:

- ліквідації безробіття;
- скорочення бідності та нерівності;
- отримання справедливої винагороди за працю;
- збереження навколишнього середовища.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах»

Серед складових інклюзивного розвитку важливе місце займає ресурсо-використання, яке потребує окремого дослідження. Соціально-економічний результат ресурсозбереження (як мінімальне ресурсовикористання) можна представити двома складовими:

- раціональне та економне використання ресурсів забезпечує підвищення економічної ефективності господарювання;
- створюються економічні умови зростання коштів для удосконалення соціальної інфраструктури.

Додаткове залучення людей для прискореного соціально-економічного розвитку загострює проблему більш раціонального та ефективного використання всієї сукупності (матеріальних, нематеріальних, енергетичних, виробничо-технічних, вторинних, фінансових, інформаційних) ресурсів, необхідних для проведення виробничо-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Враховуючи високу ресурсомісткість вітчизняної продукції та дефіцит багатьох з перелічених вище видів ресурсів, політика ресурсозбереження виходить на передній план та однозначно вимагає формування адекватного механізму управління ресурсозбереженням.

На нашу думку, нинішня ситуація вимагає широкомасштабного системного підходу до розробки такого механізму, який би забезпечив необхідні умови для зацікавлення власників (фізичних та юридичних) щодо запровадження ресурсозберігаючих заходів. Системний підхід передбачає враховувати виробничо-технічну, організаційно-економічну, соціальну, маркетингову, правову, науково-дослідну та інформаційну підсистеми.

Для формування такого тотального механізму необхідно на усіх рівнях провести аналіз реального стану умов та процесів ресурсозбереження, намітити першочергові заходи їх забезпечення та удосконалення.

На державному рівні:

- підвищення мотивації до розробки та впровадження ресурсоощадних проектів через внесення змін та доповнень до чинних нормативно-правових документів;
- розширення спектру фінансових інструментів для стимулювання підприємств до ресурсозберігаючих заходів.

На галузевому рівні:

- встановлення планових показників для оцінки ресурсоефективності та їх моніторинг;
- підготовка нових навчальних програм та засобів для підвищення кваліфікації працівників з питань ресурсозберігаючої діяльності.

На регіональному рівні:

- виділення окремого стратегічного напрямку «Ресурсозбереження» в обласних Стратегіях розвитку на період 2021-2027 роки;
- організація заходів інформаційного характеру (виставки, ярмарки, семінари), спрямованих на активізацію ресурсозберігаючої діяльності.

На рівні окремих підприємств має розроблятися стратегія ресурсозбереження, враховуючи їх специфіку і бути орієнтиром для усіх працівників. На думку авторки [3,с.41] вона повинна передбачати реалізацію інвестиційних проектів, вдосконалення технології виробництва, нормування та облік витрат матеріальних, трудових, паливно-енергетичних та інших ресурсів у виробництві, плануванні, аналізі та оптимізації їх придбання.

Отже обмеженість ресурсів, погіршення економічного та екологічного стану, добробуту співвітчизників вимагають неординарних комплексних дій щодо формування економічної політики у сфері ресурсозбереження, переходу від старої традиції «надспоживання» до нового укладу ХХІ століття – до економіки «спільного користування», що і буде предметом подальших досліджень.

Список літературних джерел:

1. World Bank (2015), “Ending Poverty and Sharing Prosperity. *Global Monitoring Report* 2014/15”, available at: <http://www.worldbank.org/en/publication/global-monitoring-report> (Accessed 10 June 2018).

2. Базилюк А.В. Інклюзивне зростання як основа соціально-економічного розвитку / А.В. Базилюк, О.В. Жлин // Економіка та управління на транспорті. – 2015. – Вип. 1. С 19-29.

3. Іпполітова І.Я. Формування стратегії ресурсозбереження на підприємстві. Фінансові послуги: проблеми теорії та практики: монографія / Л.В. Временко, К.І. Докуніна, О.А.Яголницький та ін. – Х.: Видавництво «Лідер», 2016. С.33-46.

УДК 31:338

ЕКОНОМІКА ІНТЕЛЕКТОКОРИСТУВАННЯ ЯК КРИТИЧНО НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Петренко В. П.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: ipo.pvp@gmail.com

Вибухова диференціація поняття «економіка» за її різноманітними ознаками і особливостями призвела до появи в сучасному науковому обігу низки таких її визначень, як: «віртуальна», «інформаційна», «інтелектуальна», «інноваційна», «зелена», «знаннева», «екологічна», «народна», «поведінкова», «праці», «природокористування», «розумна», «регіональна», «розвитку», «соціальна», «споживання», «стала», «тіньова», «цифрова» і т. д., і т. п.

Очевидно, що кожне з цих визначень має право на існування і використання, оскільки є складовою комплексу наукових дисциплін про